

PATS: de integrale aanpak van schoolziekteverzuim

Wanneer een leerling zich langdurig of frequent ziekmeldt, is het belangrijk hier tijdig op in te springen om verder verzuim of zelfs schooluitval te voorkomen. Omdat er bij school(ziekte)verzuim vaak sprake is van achterliggende problemen, is een integrale aanpak nodig om passende ondersteuning te kunnen bieden. Dit om ervoor te zorgen dat de leerling - waar mogelijk - onderwijs volgt en zich kan blijven ontwikkelen.

Schoolziekteverzuim is een groot probleem. Daarom is vanuit de Rotterdamse werkgroep Versterking van het Ondersteuningsteam op School het voortouw genomen om een integrale Preventieve Aanpak Terugdringen Schoolziekteverzuim (PATS) te ontwikkelen. Deze aanpak is gebaseerd op de landelijke interventie M@ZL en is toegespitst op onze lokale situatie.

Graag willen we dit schooljaar op basis van de interventie PATS met scholen voor voortgezet onderwijs samenwerken om schoolziekteverzuim gezamenlijk terug te dringen. In deze factsheet geven wij meer

informatie over de PATS-werkwijze en over de achtergrond ervan.

Over PATS

PATS is een gestructureerde aanpak van signaleren dat een leerling ziek is, deze bereiken, adviseren en begeleiden. De partijen binnen het ondersteuningsteam werken hiervoor intensief samen onder regie van de zorg- of de ondersteuningscoördinator. Deze partijen zijn onder andere de jeugdverpleegkundige, de schoolmaatschappelijk werker, de leerplichtambtenaar, de begeleider passend onderwijs en de koersconsulent.

PATS in de praktijk

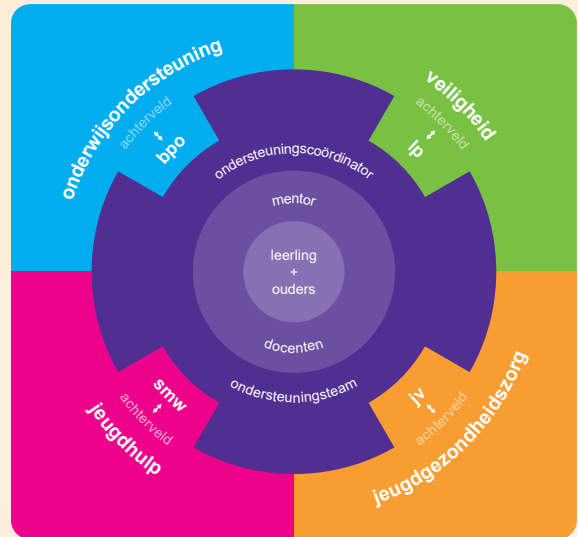
De gezamenlijke werkwijze begint ermee dat school het ziekteverzuimbeleid opneemt in het schoolreglement en verzuim een vast agendapunt maakt voor het ondersteuningsteam.

Wanneer het schoolziekteverzuim van een leerling hoger ligt dan de landelijk vastgestelde criteria, zorgt school dat dit bekend is bij de zorg- of ondersteuningscoördinator. Daarna volgt een gesprek met de leerling en de ouders. Als het nodig is, meldt de zorg- of ondersteuningscoördinator de leerling vervolgens aan bij de jeugdverpleegkundige van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), die verbonden is aan de school. Deze maakt een inschatting van de aard en ernst van de situatie en beoordeelt op basis daarvan of een consult het best gedaan kan worden door de jeugdverpleegkundige of de jeugdarts.

Na het consult en eventuele afstemming met behandelaars bepaalt de jeugdarts of jeugdverpleegkundige of de leerling al dan niet (volledig) kan deelnemen aan het lesprogramma. De CJG-professional bespreekt de bevindingen met de leerling en ouders en stelt zo nodig een plan van aanpak op. Dit plan van aanpak wordt teruggekoppeld aan school. De ondersteuningscoördinator monitort de uitvoering van het plan en de voortgang wordt besproken in het ondersteuningsteam.

Uit de praktijk: Hoog sensitief, veel schoolziekteverzuim

Frits, een jongen van 14 jaar, zit in havo 2. Hij blijft steeds vaker thuis, omdat hij geen kleding op zijn huid kan verdragen. Hij is extreem gevoelig voor dit soort prikkels. De jeugdarts komt erachter dat er faalangstproblematiek speelt. Dit uit zich bij deze hoogsensitieve jongen in lichamelijke klachten. De moeder van Frits geeft aan dat de rek in het gezin eruit is; dit speelt al jaren, maar het ontspoot nu Frits op het voortgezet onderwijs is gestart. De jeugdarts zoekt naar een geschikte plek voor psychodiagnostiek en gezinstherapie om te werken aan de prikkelverwerking. Samen maken ze een plan voor re-integratie op school en de jeugdarts geeft uitleg aan het ondersteuningsteam op school.

Visuele weergave van de ondersteuningsstructuur op een school.

In de praktijk: Laag IQ, veel stress en schoolverzuim

Sharon, een meisje van 16 jaar met een laag IQ (87), sociaal wenselijk en vermijdingsgedrag is betrokken geweest bij een incident waarvoor ze in de cel heeft gezeten. Hierdoor ervaart ze veel stress met lichamelijke klachten. Dit zorgt voor schoolverzuim.

Bij de jeugdverpleegkundige blijkt dat Sharon zorgt voor haar moeder met psychische problematiek. Verder woont een broer met psychische klachten in huis en een zus die niet een baby heeft gekregen. Met haar vader heeft ze zelden contact.

De jeugdverpleegkundige belt Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond. Daaruit blijkt dat het wijkteam betrokken is en psychotherapie verplicht gaat starten. Anders dreigt jeugddetentie. De jeugdverpleegkundige legt de situatie uit aan school en maakt een plan met de leerling om zoveel mogelijk wel naar school te gaan, door een vertrouwenspersoon op school aan haar te koppelen. Bij stressklachten kan ze bij de vertrouwenspersoon terecht en hoeft ze niet thuis te blijven.

PATS is maatwerk

Bij de werkwijze PATS gaat het over maatwerk. In overleg met de school wordt zoveel mogelijk aangesloten op de bestaande ondersteuningsstructuur van de school. De werkwijze biedt ruimte om de stappen in het ondersteuningsteam vorm te geven, samen met de ondersteuningscoördinator, mentoren, jeugdarts, jeugdverpleegkundige en andere betrokkenen.

Wat levert PATS op?

De eerste zichtbare resultaten zijn:

- Ziekteverzuim meer in beeld.
- Snellere signalering verzuim.
- Eenduidige werkwijze en duidelijke richtlijnen.
- Kortere lijnen met alle betrokkenen.
- Verbeterde samenwerking tussen school en CJG.

Workshop PATS

Start een school met PATS, dan volgen alle mentoren en de zorgcoördinator(en) de workshop *Motiveren bij schoolziekteverzuim*. Deelnemers leren over signaleren van schoolziekteverzuim en de meest effectieve manier van gespreksvoering. De workshop duurt 3,5 uur en wordt gegeven door een externe trainer. De kosten die hieraan zijn verbonden, komen voor rekening van school.

Wat verwachten we van school?

Terugdringen van schoolziekteverzuim doen

we samen. Binnen de taakverdeling is het belangrijk dat school:

- Personeel betreft en informeert over deze nieuwe werkwijze.
- Het thema verzuim agendeert in het ondersteuningsteam.
- De verzuimcriteria in de gaten houdt en actief signaleert.
- Het eerste gesprek voert met de leerling en/of de ouder(s). De gespreksvaardigheden die hiervoor nodig zijn worden geleerd tijdens de workshop *Motiveren bij schoolziekteverzuim*.

We gaan graag in gesprek!

Wat zijn de mogelijkheden om PATS te implementeren op school? We gaan er graag over in gesprek!

PATS zet in op:

1. Vroegsignalering van leerlingen met zorgwekkend schoolziekteverzuim.
2. Stimuleren van gesprekken tussen de mentor, de leerling en de ouders.
3. Bevorderen van een integrale samenwerking in het ondersteuningsteam, waardoor passende ondersteuning wordt geboden om de leerling zo spoedig mogelijk volledig onderwijs te laten volgen.

088 - 20 10 010

cjgrijnmond.nl